KOMPETENCEUDVIKLING

Neurodiversitet og trivsel i skolen

Skab bedre rammer for læring og deltagelse – og forebyg skolefravær

Hold 1: 26.–27. januar og 9. februar 2027

Hold 2: 2.–3. november og 30. november 2027

Tilmeldingsfrist: Hold 1: 19. januar 2027 · Hold 2: 26. oktober 2027

Kl. 9.00–15.00 alle dage

Hans Knudsen Instituttet

Emdrupvej 28 A-C, 2100 København Ø

6.000 kr. pr. deltager ekskl. moms, inklusive forplejning

Mød dine tre undervisere

Maria Falgren

Chefkonsulent og projektleder

Charlotte Holmer Kaufmanas

Direktør for Uddannelse og Ung

Vera Salicath

Psykolog

Gør undervisningen tilgængelig for flere elever

Der findes ikke én måde at lære på, som passer til alle elever. I en travl skolehverdag kan undervisningen alligevel komme til at hvile på forventninger om, at alle kan huske en mundtlig instruktion, hurtigt skifte aktivitet og vise sin viden på samme måde. Det kan gøre det sværere for nogle elever at deltage, lære og vise, hvad de kan – og samtidig øge risikoen for stress og overbelastning. Hvad kan vi justere i opgaverne, rammerne og samspillet i klassen, så flere elever kan deltage?

Et neurodivergentvenligt undervisningsmiljø kan gavne både neurodivergente og neurotypiske elever. Det tager højde for, at elever oplever sanseindtryk forskelligt og har forskellige måder at fastholde opmærksomheden og bearbejde information på.

• Hvordan giver vi eleverne overblik og gør det lettere at komme i gang?

• Hvordan tilpasser vi støtte, kompensation og udfordringer, så eleverne kan deltage og udvikle deres færdigheder?

• Hvordan gør vi overgange mere trygge og forudsigelige?

• Hvordan støtter vi elevernes regulering og tilpasser rammer og krav, så deltagelse bliver mulig?

• Hvordan styrker vi elevernes trivsel og oplevelse af at høre til i klassen?

På kurset får du faglig viden, konkrete metoder og redskaber til at udvikle et undervisningsmiljø, der tager højde for neurodivergens. Vi arbejder med at planlægge tydelig og fleksibel undervisning med flere muligheder for at deltage og lære. Vi ser også på, hvornår en elev har brug for individuel støtte eller kompensation ud over de fælles greb. Vi undersøger også, hvordan et neurodivergentvenligt undervisningsmiljø kan mindske belastning og bidrage til at forebygge skolefravær. Fokus er på elevernes trivsel og mulighed for at deltage – også når de møder i skole hver dag.

På dag 2 medbringer du en anonymiseret case eller undervisningssituation fra din praksis. Mellem dag 2 og 3 afprøver du et eller flere konkrete greb. På dag 3 får du sparring på dine erfaringer og på, hvad du kan fastholde eller justere.

Hvem er kurset for?

Kurset er for lærere, pædagoger, skoleledere, PPR-medarbejdere og andre fagpersoner, der arbejder med at planlægge, udvikle eller understøtte undervisningen og rammerne omkring den. Eksemplerne tager primært afsæt i grundskolen.

Kursets faglige afsæt

Kurset forener Hans Knudsen Instituttets specialiserede viden om neurodivergens, særligt autisme og ADHD, med lærerfaglig, specialpædagogisk og psykologfaglig erfaring fra arbejdet med børn og unge. Hans Knudsen Instituttets erfaringer kommer blandt andet fra STU-undervisning, unge- og beskæftigelsesindsatser, selvforståelsesforløb og rådgivning om neurodiversitet og inklusion.

På kurset kobler vi relevant forskning med undervisernes mangeårige praksiserfaring. Vi arbejder med tydelig struktur, visuel støtte og fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen. Fokus er på at tilpasse undervisning, rammer og samspil, så elever med forskellige forudsætninger får bedre muligheder for at lære, deltage og høre til i fællesskabet.

Det tager du med hjem

01 En faglig forståelse af neurodiversitet og neurodivergens – og af, hvordan forskelle i sansning, opmærksomhed, informationsbearbejdning og eksekutive funktioner kan påvirke læring og deltagelse

02 Viden om, hvorfor et undervisningsmiljø, der tager højde for neurodivergens, kan gavne hele klassen – blandt andet ved at mindske unødig stress og overbelastning og styrke elevernes muligheder for at deltage og føle tilhørsforhold

03 Metoder til at undersøge barrierer i undervisningen, få elevernes perspektiver frem og få øje på skjult belastning

04 Konkrete redskaber til at skabe tydelig struktur, klare mål og instruktioner, forudsigelige overgange og synlige muligheder for at få hjælp

05 Greb til at mindske sensorisk og kognitiv belastning og skabe plads til ro, pauser, bevægelse og tid til at bearbejde information

06 Konkrete greb til at skabe engagement, præsentere fagligt indhold på flere måder og give eleverne forskellige muligheder for at arbejde med og vise deres læring

07 Blik for, hvornår de fælles greb skal suppleres med individuel støtte eller kompensation

08 Sparring på en konkret case eller undervisningssituation og en plan for afprøvning og opfølgning

Kursets tre dage

Dag 1

Forstå neurodivergens og find barriererne

Hold 1: Tirsdag 26. januar 2027

Hold 2: Tirsdag 2. november 2027

Kl. 9.00–15.00

Vi afklarer begreberne neurodiversitet og neurodivergens og undersøger, hvordan forskelle i sansning, opmærksomhed, informationsbearbejdning og eksekutive funktioner spiller sammen med undervisningens krav. Vi ser på belastning, regulering og behov for støtte eller kompensation, herunder hvad der kan ligge bag, når elever trækker sig fra opgaver og situationer.

Vi ser på tryghed, relationer og tilhørsforhold og undersøger, hvordan forskelle i kommunikation og forventninger kan føre til gensidige misforståelser. Vi arbejder også med skjult belastning hos elever, der umiddelbart ser ud til at være med, men bruger meget energi på at tilpasse sig. Vi undersøger, hvordan tegn på overbelastning kan vise sig, før eleven begynder at få fravær, og hvad det kalder på af ændringer i undervisningen og rammerne omkring den.

Vi øver os i at skelne observationer fra antagelser og inddrage elevernes perspektiver, når vi undersøger barrierer for deltagelse.

Dag 2

Planlæg undervisning med plads til forskellighed

Hold 1: Onsdag 27. januar 2027

Hold 2: Onsdag 3. november 2027

Kl. 9.00–15.00

Vi planlægger undervisning, der giver eleverne flere muligheder for at engagere sig, arbejde med indholdet og vise, hvad de har lært.

Vi arbejder med tydelige faglige mål, klare instruktioner, visuelle oversigter, overskuelige opgavetrin og forudsigelige overgange. Vi undersøger forskellige måder at præsentere indhold, tilrettelægge samarbejde og evaluere læring på. Vi arbejder også med feedback, der gør elevernes næste skridt tydelige.

Vi ser på, hvordan sanseindtryk, tempo og krav kan tilpasses, og hvordan der kan skabes plads til ro, bevægelse, afskærmning og tid til at bearbejde information. Vi drøfter, hvornår fælles greb skal suppleres med individuel støtte.

Du arbejder med din medbragte, anonymiserede case eller undervisningssituation og planlægger konkrete ændringer i undervisningen. Du vælger greb til afprøvning og beslutter, hvad du vil holde øje med, og hvordan elevernes perspektiver skal inddrages.

Dag 3

Lær af afprøvningen og planlæg næste skridt

Hold 1: Tirsdag 9. februar 2027

Hold 2: Tirsdag 30. november 2027

Kl. 9.00–15.00

Vi tager udgangspunkt i dine observationer og eventuelle tilbagemeldinger fra eleverne. Du får faglig sparring på, hvilken betydning de afprøvede greb havde for deltagelse og læring, hvad der skal fastholdes eller justeres, og om der er behov for yderligere støtte.

Vi drøfter, hvordan lærere, pædagoger, PPR og ledelse kan følge op sammen og skabe sammenhæng mellem fælles rammer og individuel støtte. Du udarbejder en plan med konkrete næste skridt.

Sådan arbejder vi

Kurset består af to undervisningsdage og en opfølgningsdag med praksissparring. Mellem dag 2 og 3 afprøver du et eller flere konkrete greb i din egen praksis, eventuelt sammen med kolleger. Faglige oplæg veksler med øvelser, afprøvning af konkrete redskaber og sparring på deltagernes anonymiserede cases og undervisningssituationer.

Mød dine undervisere

Maria Falgren

Chefkonsulent og projektleder

Uddannelse, skolefravær og neurodivergens

Hans Knudsen Instituttet

Maria Falgren er chefkonsulent og projektleder for uddannelse, skolefravær og neurodivergens i Hans Knudsen Instituttet. Hun er læreruddannet og cand.soc. i uddannelsesvidenskab og har specialiseret sig i autisme, ADHD og mentaliserende praksis. Hun har mange års erfaring som lærer på behandlingsskoler og STU med at udvikle neurodivergentvenlige undervisningsmiljøer og målrettede skolefraværsindsatser. Hun er projektleder for Hans Knudsen Instituttets del af indsatsen Sammen om mindre skolefravær i Frederikssund Kommune.

Charlotte Holmer Kaufmanas

Direktør for Uddannelse og Ung

Hans Knudsen Instituttet

Charlotte Holmer Kaufmanas er direktør for Uddannelse og Ung i Hans Knudsen Instituttet og har over 30 års erfaring fra specialområdet. Hun er tidligere leder af Videnscenter for Autisme og har haft ledende stillinger i Socialstyrelsen, Specialisterne og Karisefonden. Hun underviser og rådgiver om neuroinklusion, ledelse og skolefravær med fokus på at omsætte specialiseret viden til praksis.

Vera Salicath

Psykolog

Godhavn

Vera Salicath er psykolog på Børne- & Ungehjemmet Godhavn, hvor hun arbejder med anbragte børn med komplekse behandlingsbehov, herunder børn med neurodivergens og udviklingstraumatisering. Hun har gennem 25 år arbejdet med børn og unge i mistrivsel og har bred undervisningserfaring.

Hun har tidligere arbejdet i PPR og med udvikling af ungeindsatser i Københavns Kommunes socialpsykiatri. Fra PPR og Godhavns interne specialskole har hun erfaring med at udvikle neurodivergentvenlige undervisningsmiljøer og individuelt tilrettelagte indsatser ved skolefravær.